

16 de febrer de 1936 El Front d'Esquerres guanya les eleccions



Aquesta imatge pot tenir drets reservats

“Aquell 16 de febrer. Dos anys després”. a: *Catalans!*. 20 de febrer de 1936.
Fons President Francesc Macià (documentació institucional). Arxiu Nacional de Catalunya.
[ANC1-818-T-12487](https://nau.cat/anc/12487). Codi doc ANC@ula 4513.



El 16 de febrer de 1936 el Front d'Esquerres de Catalunya i el Frente Popular espanyol, guanyaven les eleccions al govern de la República.



El document és un article del número 1 de *Catalans! El magazine popular*, publicat el 20 de febrer de 1938, sobre les últimes eleccions abans de la Guerra Civil.



Comentem la font! Consulta la [digitalització](#) i la [fitxa](#) del document a Arxius en línia.

Descripció

El document consisteix en l'article "Aquell 11 de febrer. Dos anys després" firmat per Emili Vigo en el número 1 de la publicació *Catalans! El magazine popular* que es va publicar el 20 de febrer de 1938.

L'article, escrit en plena guerra civil, tracta la situació d'efervescència política abans de les eleccions del 16 de febrer del 36 que van portar la victòria del Front Popular i presenta l'esperada victòria dels republicans en la guerra, com la culminació de l'esperit d'aquell 16 de febrer.

El document es conserva en el Fons ANC1-818 President Francesc Macià (documentació institucional), que reuneix tota la documentació institucional durant la seva activitat com a president de la Generalitat de Catalunya.

Interès del document

Presenta una crònica del moment polític previ a les eleccions al govern de la República el 1936, des de la perspectiva republicana, i recorda el moment en què es va fer front comú als partits de dretes que havien estat al govern de la República entre 1933 i 1936 i que van paralitzar les reformes liberals i socials.

El text s'acompanya d'una fotografia amb voluntat institucional dels dos presidents de la Generalitat de Catalunya, Lluís Companys i Francesc Macià, que havia estat realitzada abans del Nadal de 1933, data en què va morir el president Macià.

La imatge reforça la idea de continuïtat de la figura de Companys en relació a Macià, reivindicant així la figura de Companys que havia estat empresonat, amb bona part del seu govern pels fets del 34, i que només seria alliberat després de la victòria del Front Popular.

Context

Després del Bienni Progressista les eleccions de 1933 van portar al govern de la República a Alejandro Lerroux, del Partit Republicà Radical (PRR), amb el suport de la Confederación Española de Derechas Autónomas (CEDA).

Les seves polítiques van portar a una paralització de les reformes liberals i socials que s'havien produït durant el primer període de la Segona República. Això es va produir en un moment d'ascens del feixisme a Europa que albirava conflictes com la Guerra Civil i la Segona Guerra Mundial. A Espanya la CEDA es trobava ben connectada amb grups feixistes a Europa. La situació va portar a la Revolució d'Octubre de 1934. L'oligarquia rural empenia un procés contrarevolucionari, camperols i sindicalistes eren acomiadats per l'activitat sindical i alguns ajuntaments eren destituïts. A més, el govern tenia la clara voluntat d'acabar amb els sindicats.

El 4 d'octubre es va emprendre una vaga general revolucionaria, que el govern va declarar il·legal. Aquesta va tenir força a Astúries i Euskadi. A Catalunya Lluís Companys va proclamar l'Estat Català de la República Federal Espanyola. El president de la República llavors va declarar l'estat de guerra. Els canons de l'exèrcit es van

situar apuntant en direcció al Palau de la Generalitat i l'ajuntament de Barcelona. Companys i la majoria del govern es van rendir i van ser sotmesos a un tribunal militar. L'Estatut va ser suspès i la presidència de la Generalitat va ser exercida sota el títol de governadors generals de Catalunya. Això va comportar l'inici d'una forta repressió al catalanisme i el sindicalisme.

El gener de 1936 hi havia 3.000 empresonats en relació als Fets del 6 d'Octubre de 1934. El 1935 Companys i els consellers de la Generalitat van ser condemnats i empresonats. Això va conduir a establir aliances entre les esquerres i el catalanisme.

La situació va conduir a la formació del Front d'Esquerres de Catalunya, en la línia del Front Popular a nivell espanyol per demanar l'amnistia i fer un front democràtic contra el feixisme. El front integrava les forces d'esquerres i el catalanisme progressista. D'altra banda es va

formar el Front Català d'Ordre, amb les dretes, els radicals de Lerroix i el catalanisme conservador.

La campanya del Front d'Esquerres es va centrar a demanar l'amnistia dels presos polítics i socials, l'admissió dels acomiadats i la defensa de l'Estatut, mentre que El Front d'Ordre se centrava en la defensa de la propietat privada, la religió i l'amenaça de la revolució.

El resultat de les eleccions del 16 de febrer van portar a una victòria de les esquerres amb el Frente Popular espanyol i el Front d'Esquerres de Catalunya. Manuel Azaña accedia a la presidència del govern i decretava l'amnistia dels presos que va permetre el retorn del president Companys a la Generalitat el 29 de febrer.

Amb tot, el 18 de juliol de 1936 el feixisme avançava amb el cop d'estat de Franco i s'iniciava la Guerra Civil que va conduir a la Dictadura Franquista.

Per reflexionar a l'aula

- ♦ Observa la imatge i assenyala quins personatges hi ha, com van vestits i de quina situació es podria tractar. A continuació reflexiona sobre quina podria ser la intencionalitat de la imatge.
- ♦ Llegeix el text. Quines idees es presenten que et permetin argumentar que en el moment previ a les eleccions de 1936 es vivia un moment d'efervescència política?
- ♦ Quina tipologia d'informació necessitaríem per contrastar la visió que es dona en el text?
- ♦ Resumeix quina és la visió dels fets que presenta l'autor, dos anys després dels esdeveniments i reflexiona el per què del seu missatge.

Més fonts primàries a [Arxius en línia](#)

Fonts no textuais

- ♦ *Que penses Anton? Que si les guanyen les esquerres... tornarem a passar gana.* 1935. Autor: “Marín” Luís Ramón Marín. Fons Col·lecció Pau Mercadé. Arxiu Nacional de Catalunya. ANC1-151-N-24
- ♦ *Les esquerres compareixen davant el Tribunal de Catalunya. El dia 16 serà dictat el fall.* 1936. Autor: Castanys. Fons Col·lecció Pau Mercadé. Arxiu Nacional de Catalunya. ANC1-151-N-31
- ♦ *Front Català d'Ordre. Guanyarem!* 1936. Autor: Josep Morell Macías. Fons Col·lecció Pau Mercadé. Arxiu Nacional de Catalunya. ANC1-151-N-32.
- ♦ *Front Popular! Front de Victòria i de Llibertat.* 1936. Autor: Martí Bas i Blasi. Fons Col·lecció Pau Mercadé. Arxiu Nacional de Catalunya. ANC1-151-N-79.

Altres fonts

Bibliografia

- ♦ FONTANA, Josep. *La formació d'una identitat. Una història de Catalunya.* Vic: Eumo Editorial (2016).

Activitats d'aula

Al web de l'ANC, en l'apartat del servei didàctic, trobareu diferents propostes per treballar a l'aula, tant els Fets d'Octubre com les eleccions del 36:

- ♦ [Els Fets d'Octubre de 1934 a través de la premsa](#)
- ♦ [Els Fets d'Octubre de 1934 a través de les imatges](#)
- ♦ [Rabassaires del 34](#)
- ♦ [Els obrers d'octubre](#)
- ♦ [Un govern empresonat](#)
- ♦ *15 de gener de 1936: Fundació del Front Popular.* [Comentari](#)
- ♦ *16 de febrer de 1936. Darreres eleccions de la Segona República.* [Comentari](#)



Arxiu Nacional de Catalunya

Servei Didàctic
Carrer de Jaume I, 33-51
08195 Sant Cugat del Vallès
93 589 77 88
sdidactic_anc.cultura@gencat.cat
sdanc-recursos.blogspot.com